

Skolinspektionen
Registrator
Box 23069
104 35 STOCKHOLM

ÄRENDE: Diarienummer 31-2014:710.

YTTRANDE ÖVER ANSÖKAN OM ETABLERING AV FRISTÅENDE GRUNDSKOLA – DALBACKENS FRISKOLA, FÖRSKOLEKLASS – ÅK 6

Piteå kommun har beretts möjlighet att yttra sig över Dalbackens friskola ekonomiska förening ansökan om godkännande av och rätt till bidrag till en fristående grundskola i Piteå kommun från och med hösten år 2015.

Dalbackens friskola ekonomiska förening ansöker om att från och med hösten år 2015 få starta en fristående förskoleklass, grundskola samt fritidshem under namnet Dalbackens friskola förskoleklass – årskurs 6 i Piteå kommun.

Redogörelse för hur utbildningen ska genomföras och vilka arbetsformer som ska användas:

Förskoleklass

Huvudmannen för förskoleklass/grundskola kommer att följa kraven på lärarnas utbildning enligt kap.2. 13§ 17-22 §§ skollagen.

Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar per läsår. Vid Dalbackens förskoleklass ska både förskolans och skolans verksamheter mötas. Detta medför att flytten till förskoleklass och övergången till skolans första år underlättas ” Förskoleklassen ska vara den bro som leder från förskola till skola. Den väg som leder barnen, vänjer dem vid och ger dem mjukstart i allt det som skolan står för. Den viktigaste, tydligaste och oftast uttalade intentionen med verksamheten i förskoleklassen är att den ska bedrivas med förskolans förhållningssätt till kunskap och lärande.” Förskoleklassens verksamhet leds av del 1 och 2 i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11 samt tillämpar de läroplanen för förskolan 98, reviderad 2010. Utbildningen följer samma läsår som grundskolan.

Förskoleklassens verksamhet ger möjlighet för elever att växla mellan olika aktiviteter under dagen. Detta anser de betydelsefullt för fortsatt utveckling av elevernas kreativitet, skapande förmåga, initiativtagande, lek och samspel med andra. Barnen i Dalbackens förskoleklass får i undervisningen använda tre viktiga redskap i sitt lärande och sin kunskapsutveckling, lek samspel med andra och eget utforskande. Det ska vara roligt och innehållsrikt att befinna sig i förskoleklassen. Varje barn ska möta respekt för sin personlighet och sitt arbete. De

eftersträvar att vara en trygg plats, som ger möjligheter och förutsättningar för ett lustfyllt lärande. Varje elev ska få utvecklas, känna glädje över att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Grundskola

Huvudmannen för förskoleklass/grundskolan kommer att följa kraven på lärarnas utbildning enligt kap.2. 13§ 17-22 §§ skollagen.

Utbildningen ska vila på aktuell vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Rektor tillsammans med friskolans styrelse ansvarar för att sätta samman ett arbetslag av pedagoger med de kompetenser som behövs för att utbildningen ska kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt. I enlighet med de styrdokument som ligger till grund för skolans uppdrag, ska huvudmannen och rektor arbeta fram en organisation som säkerställer kvalitet, kompetens och elevernas rätt till utbildning. Detta ansvar inrymmer att lärarna får den planeringstid, reflektionstid och fortbildning de behöver, både i eget och kollegialt lärande, för att kunna höja kvaliteten på deras egen undervisning samt den utbildning de bedriver med eleverna. Undervisningen kommer att bedrivas i åldersblandade klasser. Det bidrar till att eleverna får möjligheten att samarbeta över åldersgränserna. En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt viljan att pröva egna idéer och lösa problem. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap. De anser att goda baskunskaper, dvs. Läsa, skriva och räkna är viktigt och ligger till grund för allt de gör i skolan. Arbetsmiljön ska präglas av arbetsro, de tycker att alla, både elever och personal, har rätt till en skola där alla trivs och visar varandra respekt. Dalbackens friskola och fritidshem ska var en plats där eleverna skaffar sig goda kunskaper och färdigheter.

Dalbackens friskola strävar efter att väva in hälsa och fysisk aktivitet i den dagliga verksamheten.

Fritidshem

Huvudmannen för förskoleklass/grundskolan kommer att följa kraven på lärarnas utbildning enligt kap.2. 14§ skollagen.

Fritidshemmets uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och att möjliggöra för vårdnadshavare att förena föräldraskap med arbete eller studier. Eleverna ska få möjlighet att välja aktivitet efter eget intresse. Verksamheten ska vara lustfylld, varierad och bygga på en god balans mellan barnens fria val och inslag som är initierade och förberedda av pedagogerna. Verksamheten på Dalbackens fritidshem ska vara trygg och stimulerande och den ska formas utifrån elevernas ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter. Lek, skapande och fysisk aktivitet ska få stort utrymme.

Fritidshemmet har en viktig roll i barnens lärande, och personalen ska på fritidshemmet förena omsorg med lärande.

Planerat antal elever skolans omfattning

Den fristående skolans planerar att verksamheten omfattar

50 elever från förskoleklass till åk. 6, år 1

49 elever från förskoleklass till åk. 6, år 2

49 elever från förskoleklass till åk. 6, år 3

Planerat antal elever på fritidshemmet från förskoleklass till åk. 6

År 1 **25** elever enligt beräknad prognos

År 2 **25** elever enligt beräknad prognos

År 3 **20** elever enligt beräknad prognos

PITEÅ KOMMUNS YTTRANDE

Utbildningsförvaltningen i Piteå kommun har till uppgift att säkerställa att verksamheten bedrivs med god kvalitet och attraktivitet. Därigenom bidrar skolan också till gynnsam befolkningsutveckling i kommunen som helhet.

Skolans uppdrag regleras i första hand via nationella styrdokument som skollag, läroplan och kursplaner samt förordningar. Under senare år har det skett förändringar i det nationella uppdraget som, på ett påtagligt sätt, kommer att förändra förutsättningarna för hur verksamheten bör organiseras. Regleringarna visar på tydlig stadiindelning och fr o m 2015 gäller att lärare endast får undervisa och betygsätta i de ämnen där de är behöriga.

Som huvudman för skolan ansvarar kommunen för genomförandet av det nationella uppdraget. I Piteå finns ett antal kommunala beslut och ambitioner som påverkar skolverksamhetens utformning.

Utbildningsförvaltningen ska bedriva förskole- och skol-verksamhet som håller så hög kvalitet att Piteå är en god skolkommun. Alla barn och elever ska kunna utveckla goda kunskaper och färdigheter som grund för ett livslångt lärande.

För att nå hög måluppfyllelse utifrån de nationella kraven är det viktigt att ha god kvalitet i verksamheten och att den bedrivs utifrån en sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhetskriterier.

Personalens kompetens och förhållningssätt är den viktigaste grunden för en öppen och positiv lärandemiljö.

En god lärandemiljö handlar om trygghet, trivsel och studiero, såväl som om omsorg och hälsa.

Antalet elever vid en skolenhet har betydelse för möjligheten att skapa goda förutsättningar i verksamheten men också för möjligheten att skapa attraktiva tjänster som underlättar rekrytering av rätt behörighet och kompetens.

För årskurs f-3 handlar det om att skapa ett underlag för tre yrkeskategorier; lärare samt förskollärare och fritidspedagoger. Förutsättningar för samarbete inom – och mellan – de olika yrkeskategorierna bedöms som viktigt för framtiden. Det handlar både om förutsättningar att utveckla verksamheten, vilket underlättas om man inte är ensam inom sin

yrkesgrupp, men också möjligheten till rationell fördelning av arbetsuppgifter. Det sistnämnda inte minst viktigt ur arbetsmiljösynpunkt.

För årskurs 4-6 handlar det om att lärare kommer att ha olika behörigheter med inriktning mot olika ämnen. Detta förutsätter en närmare samverkan mellan pedagoger än vad som vanligtvis sker idag. Önskvärt är då att det finns mer än en klass i varje årkurs, där lärare kan etablera samverkan kring olika delar av undervisningen men också ha ett stöd i varandra när det gäller bedömningen av elevernas prestationer, bland annat i nationella prov och för betyg i åk 6 för att skapa en likvärdighet.

Kommunfullmäktige i Piteå kommun har i december år 2013 antagit ett policydokument "Modell för attraktiv skola i Piteå kommun" Syftet med modellen är att säkerställa framtida kvalitet utifrån minskat elevunderlag, samt säkerställa elevers möjligheter till skolgång från förskoleklass till och med årskurs 9 i sitt närområde.

Sedan tidigare har kommunfullmäktige beslutat att eventuella neddragningar inom barn- och utbildningsnämndens verksamheter skall i första hand ske i lokaler, i andra hand i stödverksamheter och i sista hand på personal.

Utifrån detta policydokument har en bedömning gjorts att man eftersträvar ett elevunderlag där:

- en skolenhet med åk f-3 har 60 elever eller fler
- en skolenhet med åk 4-6 har 100 elever eller fler
- en skolenhet med åk 7-9 har 180 elever eller fler

Med denna modell som bakgrund planeras nedläggning av vissa skolenheter i Piteå kommun. 2014-02-26 beslutade Barn och utbildningsnämnden om en nedläggning av skol- och fritidshemsverksamheten i Hemmingsmarks skolenhet. Verkställighet av beslutet ska genomföras inför läsåret 2014/2015.

Beslutet innebär att barnen i fritidshem, förskoleklass och årskurs 1-3 hänvisas till Blåsmarks skola (avstånd ca 5 km) och Blåsmarks skola får då 65 elever F – årskurs 3, samt möjlighet till samverkan med befintlig förskoleavdelning. Elever i årskurs 4 -6 från Hemmingsmark och Blåsmark hänvisas till Bergsviksskolan (avstånd ca 9,5 km fr Blåsmark). Om Dalbackens friskola beviljas etableringstillstånd så innebär det att nämnden måste överväga om det finns förutsättningar att fortsatt bedriva förskoleklass, skola och fritidshem i Blåsmark. Blåsmark har fn 60 elever F – årskurs 6.

Ekonomiska konsekvenser

Den elevminskning som pågått under de senaste 10 åren i Piteå kommun gör det nödvändigt att minska på lokalytorna och lokalkostnader för att skapa en verksamhet som håller god kvalitet och en likvärdig utbildning som gynnar elevernas kunskapsutveckling.

Skolan har en viktig roll när det gäller att bygga kunskaper och attityder kring miljö och långsiktig hållbarhet.

Möjligheten till optimering av verksamhetens personalkostnader inklusive vikariekostnader är kopplat till enhetens storlek. Det är generellt sett svårare att planera tjänster på ett effektivt sätt vid mindre enheter.

Friskolor som etableras på grund av missnöje med skolstrukturplaneringen innebär fortsatt höga kostnader att bedriva små enheter och omkullkastar kommunens planering att kunna dra ner på kostnader för lokaler och överföra medel till verksamheten.

Kommunen har beräknat att kunna överföra sammanlagt 522 640,- kr långsiktigt och 313 843,- kr helår direkt till skol- och fritidshemsverksamheten i kommunen när man lägger ner verksamheten i Hemmingsmark. Detta går inte att genomföra om Dalbackens friskola får etableringstillstånd då kommunen vid en etablering av friskola måste fortsätta betala för lokalkostnaderna för friskolan.

Pedagogiska konsekvenser

Att bedriva en skolenhet med den avvikande elevprognos som nedanstående tabeller visar, görs bedömningen att det blir svårigheter att upprätthålla en hög kvalitet som gynnar elevernas kunskapsutveckling och lärande.

Vid en liten skolenhet som ligger i ett ytterområde ser vi svårigheter att rekrytera och behålla behörig personal, Det medför negativa konsekvenser gällande elevernas kontinuitet i undervisningen, trygghet och en god lärandemiljö. Små enheter har sällan förutsättningar att bedriva undervisning i åldershomogena grupper utan elever från fler årskurser måste sammanföras till samma undervisningsgrupp.

Födda samt inflyttade	2013	-12	-11	-10	-09	-08	-07	-06	-05	-04	-03	-02
Hemmingsmark	8	3	5	4	7	5	11	6	9	6	6	10

Läsår	Dalbacken (F-åk 6) (Hemmingsmark)
2014-2015	53
2015-2016	50
2016-2017	48
2017-2018	47
2018-2019	41
2019-2020	43

Slutsats

Piteå kommun har i en översyn av den kommunala skolstrukturen 2012-13, gjort bedömningen att ett lågt elevunderlag missgynnar elevernas kunskapsutveckling och lärande.

Ett lågt elevunderlag vid en enhet medför svårigheter att motsvara lagens krav på behöriga lärare för att garantera god kvalitet och likvärdig bedömning.

Utbildningsförvaltningen bedömer att fritidshemmet får svårigheter att uppnå servicegraden med öppethållande om 12 timmar dag och upprätthållande av god kvalitet i verksamheten på grund av den uppenbara risken för mycket ensamarbete.

Skolan är i behov av renovering som innebär att köket behöver byggas om till en funktion som blir godkänt utifrån livsmedelverkets normer, samt att övriga delar av skolan också är i omfattande behov av renovering

Utifrån ovanstående punkter har Piteå kommun beslutat om en nedläggning vid Hemmingsmark skolenhet (Dalbacken). Verkställighet av beslutet ska genomföras inför läsåret 2014/2015. En av konsekvenserna av kommunens skolstrukturutredning har inneburit att föräldrar i Hemmingsmark har ansökt om att starta friskola i samma skolenhet och med samma elevunderlag.

Piteå kommun bedömer att Dalbackens friskola inte tillför några nya pedagogiska inriktningar utöver de som redan finns i våra kommunala skolor.

Rekommendation

Ambitionen för den kommunala skolan är att skapa skolenheter som har så stort elevunderlag så att det går att erbjuda en hög kvalitet som gynnar elevernas kunskapsutveckling och lärande, goda förutsättningar för en likvärdig bedömning och en personalsammansättning som motsvarar behörighetskraven, samt ändamålsenliga renoverade lokaler som håller hög standard.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar Piteå kommun att Skolinspektionen avslår ansökan från Dalbäckens friskola ekonomiska förening.

Piteå den 3 mars 2014

Ruth Rahkola
Ordförande
Barn- och utbildningsnämnden